

PRZEDSIĘWZIĘCIE OBYWATELSKIE INSPIROWANE
PRZEZ FORUM OBYWATELI RYBNIKA

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA

CEL PRZEDSIĘWZIĘCIA

Zbudowanie osady rybackiej ma na celu stworzenie w obszarze miasta Rybnika miejsca o charakterze kulturalno-dydaktycznym, przedstawiającym warunki funkcjonowania jego pierwszych mieszkańców.

Żeby dobrze rozumieć naszą współczesność, trzeba znać historię ziemi, na której się mieszka, jej początki i poszczególne fazy rozwoju. To ta historia opowiada nam, co się zdarzyło, jaką drogę przeszliśmy na przestrzeni wieków, by w ciągu bez mała tysiąca lat, z osad rybackich, myśliwskich i rolniczych, przekształcić się w piękne, rozwijające się miasto.

Po co jest nam ta wiedza potrzebna?

Wiele osób nie przykładają obecnie dużej wagi do poszukiwania korzeni i zgłębiania historii miejsca z którego pochodzą. Istnieje jednak znacząca część rybnickiego społeczeństwa, dla których związek z tą ziemią jest emocjonalny i którzy nazywają ją swoją małą ojczyzną, tych, którzy się tutaj urodzili lub związali z tym miejscem swój los. Uważamy, że wiedza ta jest szczególnie potrzebna naszym dzieciom - mamy nadzieję - kontynuatorom naszych starań o dobro i rozwój tej ziemi, ponieważ, system edukacji w Polsce preferuje wiedzę o faktach historycznych dalekich od naszych oczekiwań, np historia rozwoju regionów Polski w ich historyczno-geograficznym układzie. Nie znajdziemy tam, m. in. informacji o zjeździe rycerstwa górnośląskiego w Rybniku w 1228 roku, jak i wielu istotnych dla regionów faktów. Niestety - trzeba to z przykrością powtórzyć raz jeszcze - centralizm niweczy pojęcie patriotyzmu.

Wysoki stopień uogólnień faktograficznych, w skali budującej obraz całości dziejów współczesnej historii z lokalnych fragmentów świadomości, uszczupla nasz udział w dziejach Polski i Europy.

W naszym pojmowaniu patriotyzmu, pojęcie nasza ojczyzna, to jest dom nasz rodzinny, dom w którym mieszkamy, w którym rodzą się nasze dzieci i umierają nasi dziadkowie, w którym spożywamy nasz chleb powszedni, w którym kochamy i walczymy o jak najlepszą jego kondycję, w którym uczymy i przekazujemy mądrość, wiedzę, obyczaj przyszłemu pokoleniu i obdarzamy szacunkiem i troską tych, którzy historię domu tworzyli. Nasza ojczyzna istnieje i funkcjonuje wśród innych ojczyzn, które razem wraz tworzą społeczność rybnicką, ta zaś jest częścią naszej Matki, Ziemi Śląskiej, która to z kolei jest znaczącą częścią organizmu Rzeczypospolitej Polskiej.

Możliwie wszechstronna wiedza o ojczystej ziemi pozwala świadomie kierować myśl i działanie na jej dobro i rozwój.

Rozumując w sposób ujęty jak wyżej, podjęliśmy się realizacji przedsięwzięcia „Osada Rybniki”, która to służyć ma następującym celom:

1. Szeroko pojętej edukacji historycznej - skierowanej szczególnie do dzieci i młodzieży, dając im pogląd, w jakich warunkach powstał i kształtował się Rybnik, a także dającą możliwość doświadczenia średniowiecznych realiów. Uważamy, że znajomość historii miasta jest wśród rybniczian niewystarczająca, zwłaszcza jeżeli chodzi o początki osadnictwa, co wynika m.in. z braku zachowanych zabytków. Jednocześnie chcemy zwrócić uwagę na proekologiczny charakter naszego przedsięwzięcia - nawiązujący do historycznych, również przyjaznych środowisku realiów.
2. Integracji obywatelskiej wokół projektu, ponieważ naszym zamiarem jest wykonanie większości prac czynem obywatelskim, co wymaga zainteresowania i zaproszenia do aktywnego udziału w realizacji osady na każdym jej etapie, wszystkich chętnych.
3. Gromadzeniu wokół przedsięwzięcia fachowców i pasjonatów związanych z poszczególnymi działami (historyków, projektantów, budowniczych, itp.) w tym zawodów zanikających: szkutników, cieśli, sieciarzy itp.
4. Stworzeniu atrakcji turystycznej, miejsca targów, rekonstrukcji historycznych – np. zjazdu w Rybniku rycerstwa górnośląskiego zwołanego przez syna Mieszka, Kazimierza.
5. Promocja miasta. Podniesienie świadomości społecznej na temat samego Rybnika i jego historii w wymiarze ogólnopolskim.

REALIZATOR PRZEDSIĘWZIĘCIA

1. Przedsięwzięcie "Osada Rybniki", począwszy od koncepcji, przez wszelkie uzgodnienia, budowę, po odbiór i rozliczenie, poprowadzi Forum Obywateli Rybnika (FOR).
2. FOR zaprosi do partnerskiej współpracy wszystkie organizacje, instytucje i osoby fizyczne, które utożsamiają się z celem przedsięwzięcia.
3. FOR powoła do przeprowadzenia zadania zespół realizujący (ZR).
4. ZR, to zespół osób, które przyjęły na siebie obowiązek opracowania koncepcji powstania, funkcjonowania osady, kierowania realizacją, oddanie do użytku i rozliczenie przedsięwzięcia.
5. ZR będzie pracował na podstawie zatwierdzonego przez FOR regulaminu.

MIEJSCE

Osada Rybacka ma być miejscem usytuowanym w przestrzeni miasta, z nieograniczonym dostępem do wody. Miejscem, które odda – najlepiej jak to możliwe – warunki egzystencji naszych praojców.

Stan realizacji na grudzień 2019.

Długo trwały poszukiwania właściwego miejsca, dopiero decyzja przejęcia przez Urząd Miasta terenu wokół akwenu „Pniowiec” i jego deklaracja wsparcia budowy osady, pozwoliła nam znaleźć optymalny teren. Usytuowany jest w południowo – wschodniej części akwenu zajmując teren okalającego wody płytkiej zatoczki /zał. 1/

Lokalizacja ta spełnia wszystkie nasze oczekiwania i potrzeby przedsięwzięcia.

Odtworzone zostały granice terenu, oraz dokonano odwierty pozwalające określić poziom wód gruntowych.

ZAGOSPODAROWANIE MIEJSCA

Teren oddany do użytku dzieli się na 3 części:

1. Dojście do osady

a/ trakt komunikacyjny prowadzący od ul. Łabędziej, do symbolicznej „bramy wejściowej“

2. Zasadniczy teren osady, to:

a/ miejsce, które ma obrazować ówczesne rodzaje budowli i ich rozmieszczenie, usytuowanych historycznie w okresie od IX do XII wieku, a także wszystkie obiekty niezbędne do funkcjonowania osady

b/ obiekty będą usytuowane w wokół zatoki, w „siedliskach“ oddzielonych od siebie pasem zieleni lub symbolicznym ogrodzeniem

c/ siedliska będą zabudowane obiektami architektonicznie, technicznie i technologicznie odpowiadającym danemu okresowi

d/ droga główna, połączy ze sobą wszystkie „siedliska“, a jej nawierzchnia będzie się zmieniać w zależności od rozwoju technologicznego prezentowanego w poszczególnym „siedlisku“

e/ ogrodzenie, które ma zapewnić bezpieczeństwo mieszkańców przed dziką zwierzyną, /może przybrać kształt palisady/

f/ przystań dla łodzi z pomostami prowadzącymi w głąb akwenu

g/ sieci dróg wewnętrznych i kładek

3. Wyjścia z osady

a/ trakt komunikacyjny prowadzący do karczmy i ul. Pniowskiej

b/ karczma, obiekt usytuowany poza terenem osady, pełniący funkcję gastronomiczną, ale także będący zapleczem sanitarnym i technicznym osady

ZABUDOWA

1. Teren osady zostanie przez historyków i archeologów podzielony na ilość siedlisk odpowiadających okresom historycznym, które chcemy pokazać.
2. Każde siedlisko będzie zabudowane obiektami mieszkalnymi i towarzyszącymi, proporcjonalnie do wielkości terenu przeznaczanego na dane siedlisko.
3. Poza siedliskami, powstaną obiekty wspólne, spełniające potrzeby techniczne funkcjonowania osady – np. warsztat szkutniczy, piec chlebowy, wędzarnia, wiatrak, młyn wodny, pasieka, chata zielarki, - szczególna rola zielarki w funkcjonowaniu osady, dająca pogląd na sposoby dbałości o zdrowie społeczności

BUDOWA

1. Realizacja budowy rozpocznie się po zatwierdzeniu koncepcji i uzyskaniu niezbędnych zgód i pozwoleń.
2. Poszczególne siedliska będą zabudowywane etapami, w zależności od możliwości technicznych i finansowych.
3. Obiekty realizowane będą w formule „warsztatów”, prowadzonych przez wybranych fachowców, wspartych przez ekipy składające się z osób, które zgłosiły chęć uczestnictwa w tej fazie przedsięwzięcia.

FUNKCJONOWANIE OSADY

1. Osada ma być żywym organizmem funkcjonującym zgodnie z ówczesnymi normami i prawem
2. Uczestnikami życia w osadzie są:
a/ członkowie stowarzyszenia lub stowarzyszeń powstałych w trakcie realizacji przedsięwzięcia
b/ inne grupy rekonstruujące okres wczesnego średniowiecza
3. Osada zarządzana jest przez:
a/ „radę osady” kierowanej przez „starszego”, który koordynuje funkcjonowanie uczestników i realizuje plan działalności osady
b/ administratora/menedżera - etatowy pracownik odpowiedzialny za techniczną i personalną część funkcjonowania osady
c/ księgowego - etatowy pracownik odpowiedzialny za pozyskanie i rozliczenie środków finansowych, będących w dyspozycji osady
d/ pracowników /wolontariuszy/ odpowiedzialnych za stan techniczny osady i jej wyposażenia
4. Każde z siedlisk oraz stanowiska rzemieślnicze posiadać będą opracowane elektroniczne opisy tekstowe i multimedialne, zawierające zakres funkcjonowania, rys historyczny oraz ciekawostki dotyczące danego miejsca osady. Dostęp do tych informacji oparty zostanie o system tabliczek z oznaczeniami QR CODE, które po zeskanowaniu urządzeniem mobilnym wyświetlą szczegółowe informacje na temat danego stanowiska.

ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI

Działalność osady rozpocznie się w 2023 roku, wiążąc uroczyste otwarcie z mijającą wówczas rocznicą 800-lecia wydania pierwszego znanego dokumentu dla Rybnika (maj 1223 r.), z zaczątkami opactwa rudzkiego (pomiędzy (1220-1228), a także pobliskiej wsi (dziś dzielnicy) Chwałęcice.

*Dokument przygotowali /w kolejności alfabetycznej/:
Lech Gęborski, Bogdan Kloch, Krzysztof Oleś, Sylwester Wróbel*